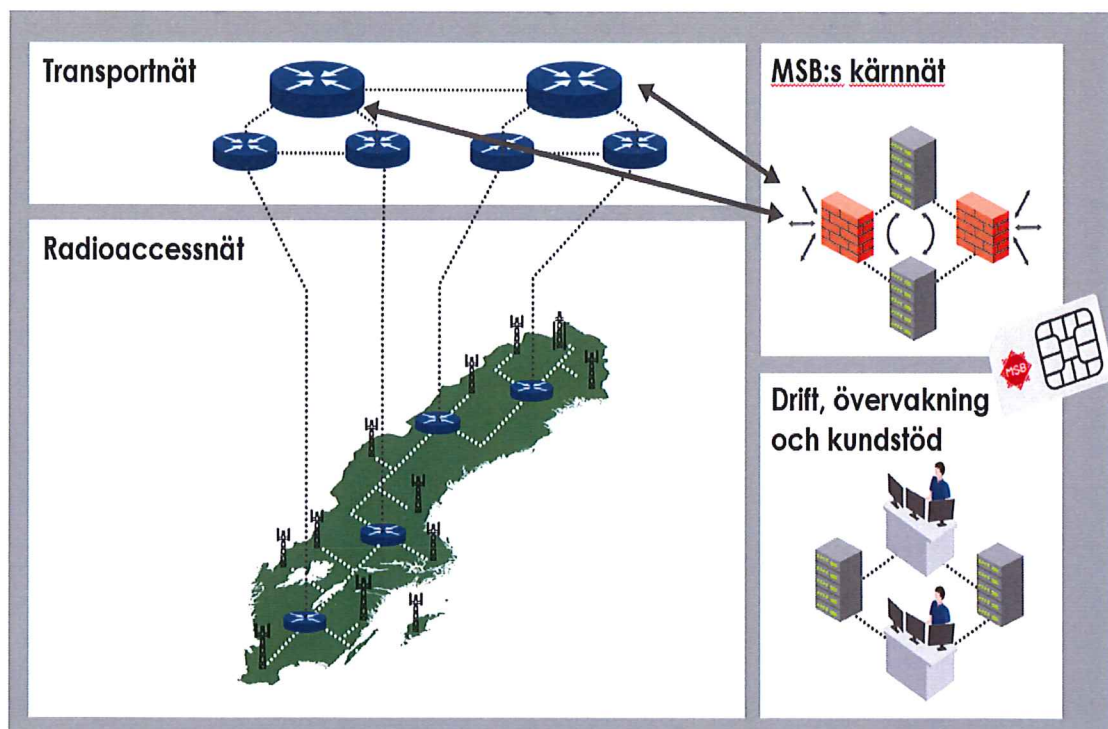

Rakel och ledningssystem

Redovisning av uppdrag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att anskaffa och tillhandahålla tjänster för mobil datakommunikation till användare av Rakelsystemet

Innehållsförteckning

1. Uppdraget	3
2. Genomförandet	3
3. Status för upphandlingarna och arbetet framåt	4
3.1 Radioaccessnät.....	4
3.2 SIM-kort.....	5
3.3 Kärnnät.....	5
3.4 Arbetet framåt.....	5
4. Finansiering	6
4.1 Mandat och finansiering av verksamhet	6

Sammanfattning

MSB har av regeringen fått i uppdrag att upphandla och utveckla ett system för tjänster av mobil datakommunikation. Systemet har syftat till att vara ett komplement för att möta Rakelanvändares behov av högre datakapacitet. Inför denna upphandling framkom olika strategiska vägval för hur upphandlingen skulle utformas för att möta de nödvändiga säkerhetskraven. Trots positiva signaler från marknaden inför upphandlingen visade det sig att ingen leverantör offererade på den lösning MSB vid tidpunkten bedömt som mest lämplig för Sveriges säkerhet.

Konsekvenserna för användarna är att tidsplanen fördröjs med ca 1 år, då MSB måste genomföra en ny upphandling på andra strategiska grunder. Sveriges förmåga att hantera samhällsviktiga uppdrag påverkas inte av förseningen så länge användarorganisationer inte söker egna och mindre säkra lösningar för ökat funktionalitet. De nya förutsättningarna skapar trots förseningen möjligheter till högre samhällsnytta, effektivare resursutnyttjande och högre säkerhet då uppdraget nu kan anpassas bättre till planeringsuppdraget MSB i samverkan med Trafikverket har för nästa generations ”mission critical”-system (nästa generations Rakel).

MSB kommer att redovisa resultatet av de nya upphandlingarna av tjänster för mobil datakommunikation i samband med planeringsuppdragets rapportering av nästa generations Rakel i februari 2023.

1. Uppdraget

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har av regeringen fått i uppdrag att anskaffa och tillhandahålla tjänster för mobil datakommunikation till användare av radiokommunikationssystemet Rakel.¹ Uppdraget har omfattat bland annat anskaffning och etablering av ett kärnnät i syfte att säkerställa statligt ägande och kontroll över systemets centrala delar. Kärnnätet ska också kunna utökas och anpassas för vidare utveckling av Rakel G2 när sådana beslut fattas. MSB delredovisade uppdraget den 1 mars 2021. Uppdraget ska slutredovisas när det finns ett fungerande system för tjänster för mobil datakommunikation, dock senast 1 september 2022. Denna rapportering utgör slutredovisningen av aktuellt uppdrag.

2. Genomförandet

För att kunna anskaffa och tillhandahålla tjänster för mobil datakommunikation genomfördes marknadsdialoger med systemleverantörer,

¹ Regeringsbeslut, Ju2020/02484/SSK

tjänsteleverantörer samt kommersiella operatörer. MSB genomförde också analyser för att säkerställa att kommande upphandlingar omhändertar kraven på säkerhet, robusthet, funktionalitet, framtida utveckling med mera. Efter analysfasen delade MSB upp upphandlingen av systemet i tre olika upphandlingsobjekt, kärnnät inklusive tjänster för drift, övervakning och kundstöd, SIM-kort samt radioaccessnät från kommersiell operatör. MSB bedömde att denna uppdelning gav förutsättningar för god konkurrens och på ett effektivt samt ändamålsenligt sätt kunde bidra till att realisera regeringsuppdraget.

MSB har inför och parallellt med upphandlingsprocessen genomfört samrådsförfaranden med Säkerhetspolisen. Samrådsprocessen har varit komplex, då säkerhetsskyddsregleringen och stödjande vägledningar inte är anpassat för denna slags upphandling.

I syfte att säkerställa statligt ägande och kontroll över systemets centrala delar och dess informationstillgångar har MSB valt att förlägga kärnnätet och dess drift, övervakning och kundstöd i skyddade lokaler kontrollerade av myndigheten. MSB har också för avsikt att hantera all data kopplad till användare och abonnemang på SIM-korten helt i egen regi. Med dessa åtgärder har MSB lagt grunden för en fortsatt utveckling med hög grad av statlig kontroll och ägande.

Detta uppdrag har genomförts parallellt med MSB:s utredningsuppdrag² och det pågående uppdraget att planera och förbereda vidareutveckling och etablering av Rakel Generation 2.³

3. Status för upphandlingarna och arbetet framåt

3.1 Radioaccessnät

MSB har upphandlat radioaccessnät som en tjänst av en kommersiell mobiloperatör. Med tjänst avses i det här sammanhanget att MSB inte etablerar någon egen infrastruktur utan upphandlar rätten att använda en mobiloperatörs befintliga radioaccessnät för mobil datakommunikation. Den upphandlade tjänsten bygger på en MOCN⁴-samarbetsmodell. Upphandlingen har slutförts och avtal har tecknats med Telia Sverige AB.

² Regeringsbeslut, Ju2020/02483

³ Regeringsbeslut, Ju2021/03620

⁴ Multi Operator Core Network, dvs. en virtuell nätverksoperatör som genom avtal använder kärn- och radionät som tillhandahålls av mobiloperatörer. I en sådan standardiserad nätverkslösning är kärnnätet eget och separat medan radionätet är delat.

3.2 SIM-kort

Egna SIM-kort och egen hantering av dem utgör en viktig del i säkerställandet av kontroll över systemets centrala funktionalitet, inklusive användaruppgifter. MSB:s upphandling omfattar de fysiska SIM-korten samt tillhörande stödsystem och supporttjänster.

Utvärdering av anbud pågår och MSB bedömer att avtal kan tecknas inom kort.

3.3 Kärnnät

Trots att flera leverantörer deltog i upphandlingen av kärnnät med drift och kundstöd hade ingen leverantör lämnat komplett anbud vid anbudstidens slutdatum. Därför fattade MSB beslut om att avbryta upphandlingen den 19 januari 2022. Som en konsekvens av det avslutades även samrådsärendet hos tillsynsmyndigheten. Den efterföljande analysen visade på att kraven kopplade till statligt ägande och kontroll sannolikt hade påverkat leverantörernas vilja och förmåga att leverera.

Efter att upphandlingen av kärnnät med drift och kundstöd avbrutits, har MSB genomfört ytterligare dialoger med marknaden i syfte att förstå möjliga leverantörers vilja och förmåga att leverera olika delar av lösningen och hur nya upphandlingar kan utformas. Slutsatsen från dessa dialoger är att kärnnätet och tjänster för drift och kundstöd bör upphandlas var för sig. En ny begäran om samråd avseende upphandling av kärnnät har skickats in till tillsynsmyndigheten och MSB bedömer att annonsering av ansökansinbjudan för upphandling av kärnnätet kan ske under Q3 2022.

Den avbrutna upphandlingen av kärnnät har medfört att de mobila datakommunikationstjänsterna inte kan tillhandhållas fr.o.m. den 1 september. MSB bedömer att ett kärnnät för mobil datakommunikation kan vara på plats i slutet av 2023.

3.4 Arbetet framåt

Den 20 oktober 2021 gav regeringen MSB och Trafikverket i uppdrag att inleda planering och förbereda etablering Rakel Generation 2.⁵ MSB har säkerställt att det uppdrag som nu slutredovisas integreras med planeringsuppdraget. Anskaffning och etablering av kärnnätet är en förutsättning för att säkerställa centrala funktioner i ett kommande sammanhållet system.

För MSB och användarorganisationerna är det viktigt att på ett tidigt skede kunna hantera och använda sig av de mobila datatjänsterna, vilka på sikt kommer att vara en del av Rakel generation 2. Utöver detta är utveckling av

⁵ Regeringsbeslut, Ju 2021/03620

metoder för samverkan, behovet att anpassa lednings- och sambandscentraler och annan teknisk infrastruktur viktiga delar i arbetet med Rakel Generation 2.

MSB har med stöd av Trafikverket och Trafikverkets befintliga system etablerat lösningar och skapat förutsättningar där användarorganisationernas behov av demonstration, test, utbildning, metodutveckling med mera kan tillgodoses. När upphandlingen av kärnnätet har genomförts kommer funktioner i kärnnätet att utgöra en central del av tjänsterna för mobil datakommunikation.

4. Finansiering

Den uppskattade årliga kostnaden som redovisas avser drift och förvaltning exklusive investering och etablering som finansieras via det ackumulerade överskottet i nuvarande Rakel i enlighet med beslutet Ju2020/02484/SSK. Då upphandlingsprocessen pågår när denna redovisning lämnas ska uppgifterna om förvaltningskostnaderna ses som en uppskattning och medför därför viss osäkerhet i bedömningen.

Med de förseningar och upphandlingsläget som råder fortsätter arbetet med finansiering efter denna redovisning inom ramen för planeringsuppdraget.

Behov av ytterligare anslagsmedel mnkr	År 2023	År 2024	År 2025
Summa kostnader	3	30	60

Behov av ytterligare anslag skiljer sig från redovisat behov i MBS:s budgetunderlag för perioden 2023- 2025 vilket beror på förseningar i processen.

4.1 Mandat och finansiering av verksamhet

MSB har idag mandat och finansiering för att tillhandahålla Rakel. MSB bedömer att den reglering som finns för Rakel inte täcker verksamheten som kommer att bedrivas i enlighet med detta uppdrag. Mandat och finansiering behöver finnas på plats när tjänsten lanseras. MSB bistår gärna regeringen med förslag till hur en reglering kan utformas. Förutsättningarna behöver tydliggöras i god tid för att kunna hinna förbereda användarna.

**Myndigheten för
sambällsskydd och beredskap**

Datum
2022-08-30

Diariennr
2022-06029

7 (7)
Utgåva
1.0

